

‘Sancties waren goed, maar toezicht faalde’

Joris Gerritsen
Niek Opten

Nijmegen

De Russische media steken de draak met de Europese sancties voor de Krimbrug. Die werken voor geen meter. De westerse bedrijven staan in de rij om mee te werken aan dit ‘grootse’ project. En als voorbeeld wordt er vervolgens een hele waslijst aan Europese en Amerikaanse bedrijven genoemd die een graantje mee zouden pikken op de Krim.

Juriste, onderzoeker en Krim-expert Heleen over de Linden zei eerder al tegen De Gelderlander dat de zeven Nederlandse bedrijven die nu officieel onderzocht worden in Nederland slechts het topje van de ijsberg vormen.

Als dat zo is, is het natuurlijk de vraag hoe nuttig deze sancties zijn?

„Op papier waren de sancties nuttig. Het was voor de EU de manier om een duidelijk statement maken dat men het niet eens is met de annexatie van de Krim. Het wordt de Russen daarom zo moeilijk mogelijk gemaakt op de Krim. Als je de kaart erbij pakt, zie je dat het schiereiland alleen op een plek via Oekraïne bereikbaar was. De Krimbrug is dus voor de Russen erg belangrijk om de Krim te bevoorraden. De EU heeft ingeschat dat het moeilijk zou zijn voor de Russen om zonder hulp de brug te bouwen. Nu is het een gelopen race: de brug staat er en binnenkort kan het vrachtverkeer erover heen, zodat de EU het zicht op de import/export van en naar de Krim kwijt is.”

De sancties waren in principe nuttig, maar waren niet effectief?

„Ja, de sancties hebben hun doel niet bereikt. Het idee was goed, maar de handhaving heeft gefaald. Daar zijn dingen misgegaan. De douane, maar ook de banken, hebben hier niet goed op toegezien.”

Hoe laakbaar is het dat Nederlandse bedrijven mee hebben gewerkt aan de brug?

„De EU heeft die sancties niet voor niets ingesteld. Nu kun je stellen dat deze Nederlandse bedrijven Poetin hebben geholpen. Juridisch is het zeker laakbaar. Aan de andere kant: ik ben ook ondernemer. Als ondernemer wil je gewoon geld verdienen.”

Sanctieregels zijn best complex. Wat mag er wel en wat niet? Als een bedrijf als AkzoNobel verf levert, maakt in zijn Russische fabriek door mensen van zijn Russische vestiging, handelt die dan in strijd met de sancties?

„Indien coatings vanuit een Russische vestiging, waar Russisch personeel werkt, worden geleverd, dan dient de hele structuur van gelieerde ondernemingen te worden bekeken: dus welk bedrijf is aandeelhouder van de Russische vestiging. Zodra dit een onderneming in de EU is of een natuurlijke persoon met de EU-natio-



▲ Juriste, onderzoeker en Krim-expert Heleen over de Linden.

FOTO JEAN-PIERRE JANS

“**Als ondernemer wil je gewoon geld verdienen**

– Heleen over de Linden

naliteit, dan valt de transactie onder de sancties. Dit is ook het geval wanneer duidelijk is dat de feitelijke leiding van een mogelijk niet in de EU geregistreerd bedrijf plaatsvindt vanuit de EU.”

Als een Russisch bedrijf spullen gebruikt van een westers bedrijf zonder dat het westerse bedrijf dit weet. Is dat in strijd met de sancties?

„Doel en strekking van de sanctieregeling is dat de *end-user* wordt gecheckt en dat zowel het direct als indirect leveren onder de sanctieregeling valt. Er staat ook in de sanctieregeling dat het ‘omzeilen’ ook strafbaar is. Er is uitsluitend een escape wanneer men niet wist en niet kon weten dat de goederen zouden worden gebruikt voor de bouw van de Krimbrug. Maar dan moet je van goeden huize komen om dat te kunnen aantonen.

„Het blijft echter altijd mogelijk dat de Russische opdrachtgever er bewust voor heeft gekozen om niet de juiste informatie te verstrekken, ook ter bescherming van de leverancier aangezien de Russen ook weten dat alles wat met de bouw van de brug te maken heeft is gesanctioneerd.”

Column

ROB BERENDS

Hoenderhok

Er zijn dagen waarin al je zekerheden je worden afgenomen. Afgelopen woensdag was zo'n dag. De VVD was de partij die zich met satanisch genoegen profileerde als de partij van cultuurslopers. Zelden zag je iemand zo genieten van zijn opdracht als Halbe Zijlstra in 2012. Honderden miljoenen moest hij bezuinigen op de subsidieslopers. Vol plezier plantte hij het mes in de rug van de cultuursector. Thuis, voor de spiegel, zoog hij wat tomatensap met een rietje uit een pakje en liet het uit zijn mondhoeken sijpelen. ‘Ik ben de Bloeddorstige Sloper’, proeste hij. Het sap spetterde tegen de spiegel.

In kranten liet Zijlstra optekenen dat Metallica voor hem het hoogste cultuurgoed was en dat hij een liefhebber was van de thrillers van Robert Ludlum. Hij zei het in de wetenschap dat je de ware cultuurminnaar met niets zo boos kunt maken als met heavy metal en thrillers van Ludlum. Er kwam een Mars van de Beschaving, waarin mensen hun woede over Zijlstra konden uiten. ‘Nederland Schreeuwt!’, was het motto. En overal in Nederland schreeuwden ze, nadat de protestleider daarvoor het teken had gegeven. ‘Halve Zoolstra’, riepen de taalvirtuozen onder de demonstranten.

Nu zijn we zes jaar verder en is de wereld gedraaid. Halbe Zijlstra is een werkloze man die de hele dag tijd heeft om naar Metallica te luisteren en thrillers van Ludlum te lezen. En vanuit de VVD borrelen geluiden op die Zijlstra in zijn grote dagen met kracht de kop zou hebben ingedrukt.



‘Halve Zoolstra’, riepen de taalvirtuozen onder de demonstranten

Het was een lome woensdagochtend in Provinciale Staten van Gelderland toen Hans de Haan aan het woord kwam. De Haan hield zijn laatste toespraak als fractieleider voor de VVD, hij is wethouder in Ermelo geworden. Hans de Haan is een originele man, niet bang om knuppels in hoenderhokken te gooien. Hij zei: „Kunst, cultuur en erfgoed zijn essentieel voor een samenleving.”

Ik schrok op uit een overpeinzing over de zin van het leven. Was dit de VVD? Die gedachte had De Haan voelen aankomen. „Misschien zijn er mensen die dit vreemd vinden uit de mond van een VVD-politicus. Maar kunst, cultuur en erfgoed zijn cruciaal en bepalen hoe mensen hun samenleving ervaren.”

Daar liet hij het niet bij. De Haan zei dat hoge kwaliteit geld kost, geld van de overheid ook. Dat Gelderland 1 miljoen euro per jaar wil geven aan Het Gelders Orkest noemde hij een zeer goede zaak. Daarna brak hij een lans voor Introdans. „Een geweldige dansgroep. Van we-reld-ni-veau! Ga niet beknibbelen!”

Zo zie je maar: alles is tijdelijk in het leven. Alles kan veranderen. Ook de opvattingen van de VVD.

